

АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ

ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

IX міжнародний науковий семінар

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Міністерство освіти і науки України
Інститут археології НАН України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецька обласна державна (військова) адміністрація
Управління культури
Науково-дослідний Центр Буковинознавства (Чернівці)
ВГО «Спілка археологів України»
Чернівецький обласний краєзнавчий музей

IX міжнародний науковий семінар

АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей

м. Чернівці, 19 грудня 2025 р.

Чернівці

2025

ОРГКОМІТЕТ

О. В. Добржанський, *д.і.н., проф. (голова)*; Г. М. Скорейко, *к.і.н., доц. (заступник голови)*; В. Л. Карпо, *к.і.н., доц.*; Л. П. Михайлина, *д.і.н., доц.*; С. В. Пивоваров, *д.і.н., проф.*; Б. Т. Рідуш, *д.г.н., проф.*; М. К. Чучко, *д.і.н., проф.*; І. П. Возний, *д.і.н., проф.*; О. В. Петраускас, *к.і.н., ст.н.с.*; Т. М. Ткачук, *к.і.н.*; М. В. Рубанець, *С. А. Теліженко, к.і.н.*; О. В. Руснак, *к.і.н.*; Н. М. Христан, *к.і.н., доц.*; В. В. Грига; М. І. Боднарюк; І. А. Прохненко, *к.і.н., доц.*; В. Г. Баюк, *к.і.н.*; Т. І. Романович; О. Г. Драгомирецька; В. В. Ємчук; В. А. Калініченко, *к.і.н.*; М. В. Ільків, *к.і.н. (секретар)*.

Археологія Буковини: здобутки та перспективи: Тези доповідей IX міжнародного наукового семінару (м. Чернівці, 19 грудня 2025 р.). – Чернівці: Технодрук, 2025. – 234 с.

Тези доповідей наукового семінару присвячені актуальним питанням археології Буковини та сусідніх регіонів. Розглядається проблематика кам'яної доби, епохи палеометалу, раннього заліза, середньовіччя та нового часу, а також історії вивчення, охорони та використання об'єктів археологічної спадщини, музеєфікації старожитностей краю. Результати досліджень представили науковці та краєзнавці з Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської областей, Києва, Львова, Ужгорода, Луцька, Житомира, Дубно (Україна), Бельців (Молдова), Будапешта (Угорщина), Бухареста (Румунія), Варшави (Польща), Шумена (Болгарія).

Автори-доповідачі несуть відповідальність за точність і зміст наведених фактів та дотримання академічної доброчесності.

З М І С Т

Бандрівський М. С. Солевиробничі комплекси раннього періоду розвитку Голіградської культури в Покутсько-Буковинських Карпатах (за матеріалами розкопок Лариси Крушельницької)	8
Бандрівський М. С., Білик М. В. Нові матеріали доби раннього заліза на Середньому Придністров'ї: зольник біля села Залісся на Борщівщині (нова інтерпретація)	11
Баяк В. Г. Скляне намисто княжої доби з Волині	13
Боднарюк М. І. Позашкільна освіта Глибоччини у сфері збереження археологічної спадщини Буковини	15
Bodnariuk M., Dergaciova L. Jewellery of the Medieval / Early Modern Settlement of Oprişeni: Cultural Influences, Social Symbolism, and Archaeological Evidence	18
Боян-Гладка С. П. Традиційна система поселень в Українських Карпатах у часи пізнього середньовіччя і ранньомодерного часу: етнографічно-археологічний аспект	21
Венечук С. І. Археологічні пам'ятки в околицях села Васловівці на Буковині	23
Вєтров Д. О. Спільні та відмінні риси стоянок граветської культурної традиції Центральної України та Подністер'я	25
Виногородська Л. І. Битва під Пилявою за історико-археологічними даними	28
Возний І. П. Давньоруські миски з поселень північної частини Буковини	32
Войтович М. М., Ільчишин З. А., Мостовий Д. О., Остапик Т. В. Результати фіксації курганів на території Моршинської височини у 2025 р.	35
Волощук Я. П. Графічна реконструкція Чорнівського городища княжої доби (погляд архітектора)	38

Волощук Я. П., Пивоваров С. В. До питання про реконструкцію дерев'яної споруди на кам'яному фундаменті з Чорнівського городища	42
Горбаненко С. А. Втулкові чересла у просторі й часі	44
Гринюка Б. М. Історико-археологічні дослідження церкви Усікновення Чесної Голови Іоанна Предтечі Підгорецького монастиря	47
Добрянський В. К. Втрачені старожитності язичницької кам'яної пластики з Тернопільщини	50
Добрянський В. К. Дослідження об'єктів польової фортифікації модерного часу на південних теренах Західного Поділля	53
Добрянський В. К. Дослідження городища XII–XIII ст. поблизу с. Росохач на Західному Поділлі	58
Драгомирецька О. Г. Фортеця, оповита легендами	61
Ємчук В. В. Старожитності нового часу з с. Поточище на Прикарпатті	64
Желага Д. І., Нечитайло П. О. Знахідки Кукутень-Трипільського культурного комплексу зі скельно-печерного комплексу біля села Василівки	66
Ільків М. В., Пилипець В. Ю. Арибал із Помпеїв у фондах Чернівецького обласного краєзнавчого музею	69
Капуста А. І. Ранній період заснування монастиря в Струсові та питання датування Струсівського печерного природно-антропогенного комплексу	72
Капуста А. І. Струсівський замок в ранньомодерну добу: джерела, локалізація та адміністративна функція	76
Кононенко О. М., Ільків М. В., Рідуш Б. Т., Поп'юк Я. А. Верхньопалеолітична стоянка Біла. Загадка однієї колекції	80
Конопля В. М., Петегирич В. М. Скарб скляних браслетів з Городниці над Дністром	82
Коржик В. П. До питання збереження белігеративної пам'яті Буковини	85

Кушнір І. Б. Нові архівні документи про розвиток античних студій на Буковині в австрійський період.....	90
Levinzon Ye. Malynivtsi (Sharivka) Multi-Layered Settlement on the Middle Dniester	92
Михайлина Л. П., Пивоваров С. В. Білонові фібули із райковецьких пам'яток Буковини	95
Могилов О. Д., Пивоваров С. В., Ільків М. В. Ранньоскіфський наконечник стріли з Пригородського городища	98
Мордовін М. В., Прохненко І. А. Рідкісна голландська плomba з Рівненської області	100
Мороз М. Л., Добрянський В. К. Бронзовий перстень-печатка модерного часу, знайдений між селами Миляновичі та Туровичі поблизу Ковеля	107
Науменко А. О. Малопальчата фібула з Садгірського лісу	111
Парацій В. М. «Підземні» Бережани як історична цінність та дослідницька перспектива	113
Петраускас О. В., Шишкін Р. Г., Сивук С. О., Долженко Ю. В. Дослідження могильника черняхівської культури поблизу Комарова	117
Петраускас О. В., Щепаченко В. І. Підсумки досліджень поселення черняхівської культури поблизу Комарова у 2025 р.	121
Пивоваров С. В. Рогова ємність з Чорнівського городища першої половини XIII ст.	124
Піддубний І. А. Декілька образних матеріалів про Цецину	128
Прохненко І. А., Ільків М. В. Додаткові дані про фрагмент грелівської гривни-корони	131
Плескач О. М. Археологічна спадщина в Центральному історичному ареалі м. Чернівців	135
Рідуш Б. Т., Поп'юк Я. А., Шавранський В. Ф., Шавранська Р. Р., Цугуй А. М. Проблеми збереження об'єктів історико-культурної спадщини Чернівецької області пов'язаних з карстом	137

Романович Т. І. Пам'яткоохоронна діяльність Чернівецького обласного центру з питань культурної спадщини у 2025 році	140
Рубанець М. В. Писаний Камінь – календарне святилище Карпат	142
Руснак О. В., Чолану Л. В. Печатка товариства Ліцею для Чоловіків у Хотині	147
Сайн Д. С., Романович Т. І., Ільків М. В. Інвентаризація пам'яток археології на території Магальської територіальної громади	149
Svyrydov A. Ellis Minz's research in the context of the emergence of the Greco-Barbarian issue	151
Скорейко Г. М., Яценюк Г. М. Чорний Хрест у Заставні на честь жертв Голодомору та політичних репресій як форма національної пам'яті	153
Тимофійчук М. М. Спогади про університетський курс археології	156
Ткачук Т. М. Про один тип кубків з досліджень енеолітичних пам'яток Верхнього Подністрів'я	163
Томенчук Б. П. Фортифікація городищ IX–XIV ст. Галицько-Буковинського Прикарпаття. Археологічна реконструкція. До питання про формування галицької архітектурної школи	165
Томенчук Б. П. Археологія перших дерев'яних храмів Галицько-Буковинського Прикарпаття як Малої Галицької землі XII–XIII ст.	170
Федорук А. В. Кам'яні снаряди від середньовічної метальної артилерії з фондів Чернівецького обласного краєзнавчого музею	174
Хададова М. В. Археологічні дослідження пізньотрипільських пам'яток на території м. Житомир в 2017-2019 рр.	181
Холодницька Н. М., Ільків М. В. Півстоліття в археології (до 75-ліття Богдана Томенчука)	183

Христан Н. М. Сфрагістичні пам'ятки як джерело реконструкції матримоніальної політики Русі: чи була Феофано Музалон дружиною князя Олега Святославовича? ...	188
Черненко О. Є., Луценко Р. М. Крейдяні вироби Х–ХІІІ ст. з території Подесення	191
Чобан Р. Д. Похильня в Джурові	194
Чучко М. К. Археологічне вивчення Цецинського замку у висвітленні Чернівецької німецькомовної преси австрійської доби	197
Швець К. О. Фотодокументи археологічні експедицій радянського часу у фондах Державного архіву Чернівецької області	202
Шкурідін О. М. Городища ІХ–Х ст. східної частини Прутсько-Сіретського межиріччя – цінні об'єкти для дослідження східнослов'янської культури	206
Яковишина Я. М., Мельничук М. Р. Археологічні розвідкові роботи у Пруто-Дністерському межиріччі 2025 року	208
Якубина С. І., Грига В. В., Калініченко В. А. Нові знахідки середньовічних фібул із Середнього Подністров'я	211
Вамуш А. А. Символіка жіночих головних уборів середньовічного населення Буковини	212
Волошин К. Т. Городок – колишній город Хмельів: прадавня та новітня історія	214
Doncheva S. Reconstruction of a belt set based on finds from the 10th century Production center at Zlatar, Preslav Region	218
Калініченко В. А., Пивоваров С. В. Бляшки-накладки з Рідківецького археологічного комплексу VIII–XI ст. хронологічний аспект	221
Маняк В. О., Мельник Д. В., Кітар В. С. Археологічні студії Студентського наукового історичного товариства у 2024–2025 рр.	223
Сайн Д. С. Інвентаризація пам'ятки археології національного значення у Василеві Кадубовецької сільської територіальної громади	226
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	228

**Археологічне вивчення Цецинського замку у
висвітленні Чернівецької німецькомовної
преси австрійської доби**

Вивчення минулого Буковини, зокрема історія дослідження археологічних пам'яток краю доби Середньовіччя, залишається актуальною проблемою для краєзнавчих студій. Особливе місце серед пізньосередньовічних пам'яток Верхнього Попруття посідає замок Цецино, руїни оборонної башти якого зберігалися до 1959 р. на вершині одноіменної гори, розташованої на західній околиці Чернівців. Цей молдавський замок був адміністративним осередком Цецинської «держави» – волості в межах т.зв. «Шипинської землі» – північної порубіжної території Молдавського князівства. Уперше Цецин згадується під 1395 р., востаннє – під 1456. Після занепаду Цецина, адміністративним центром волості стає з 1457 р. містечко Чернівці, в якому розташовувалася воєводська митниця.

Дослідженням історії та археологічних старожитностей Цецинського замку у різний час займалися Ф. Вікенгавзер, І. Г. Сбієра, Р. Ф. Кайндль, Г. Міттельман, Й. Камінський, В. Мількович, І. Пашкан, Т. Белан, Б. Тимошук, О. Масан, І. Возний, С. Пивоваров, А. Федорук, М. Чучко та ін. Нещодавно, у публікації про археологічні пам'ятки чернівецького передмістя Роша, питання дослідження Цецинського замку торкнулися М. Ільків та А. Мойсей, які звернули увагу, зокрема, й на публікації про розкопки його решток у австрійській та румунській пресі на початку XX ст. Проте питання висвітлення обставин проведення археологічних розвідок на Цецино та їх результатів в матеріалах чернівецьких часописів, зокрема німецькомовних газет австрійської доби, висвітлено ще недостатньо. Тому зупинимося на ньому більш докладно.

Перші публікації в чернівецьких німецькомовних газетах про необхідність дослідження решток замку на горі Цецино стали з'являтися по мірі наближення святкування 500-річного ювілею першої писемної згадки про Чернівці. Так, вже наприкінці березня 1907 р. у чернівецькій газеті «Bukowinaer Post» побачила світ невелика замітка «Цецина», у якій повідомлялося, що «кореспондент Імператорської та Королівської Центральної Комісії з питань мистецтва та історичних пам'яток у Відні, пан Герман Міттельманн у Чернівцях, подав до згаданої комісії пропозицію щодо розкопок історично цінних об'єктів у Цецино. У ній він рекомендував

провести розкопки на місці, щоб виявити залишки руїн та отримати інформацію про розміри замку та його план. Крім того, пропонується розширити розкопки на навколишню місцевість, оскільки частини стіни та її фундаменту обвалилися, а також сліди вказують на те, що інші укріплення існували в безпосередній близькості від замку». У публікації висловлювалося надія, що «музей будь-якими знахідками». У кінці замітки вказувалося, що пропозиції передував історичний нарис того ж автора (Cecina. Bukowinaer Post 31. März 1907. S. 6.).

Комісія схвально поставилася до цієї пропозиції. На початку квітня того ж року газета «Czernowitzer Allgemeine Zeitung» у статті «Цецина» повідомляла, що «Центральна Комісія з питань мистецтва та історичних пам'яток у Відні отримала наступний звіт від свого кореспондента з Буковини Германа Міттельмана. Щодо будівничого замку Цецин, що знаходиться за 6 кілометрів від Чернівців, існує багато необґрунтованих чуток. Деякі дослідники стверджують, що Цецина була збудована готами, інші ж приписують її будівництво Тевтонським рицарям та іоанітам. Георгій (Юрій) Коріятович також згадується як будівничий замку. Усі ці розповіді, а також припущення про те, що колись тут стояло старе римське укріплення, є ненадійними та неправдоподібними і спростовуються дослідженням Чоловського, який доводить, що замок Цецино був збудований Казимиром III Польським. Однак ця інформація не виключає можливості того, що Казимир збудував замок на вже існуючому, більш давньому укріпленні; це стає майже безперечним, якщо врахувати, що ця місцевість багата на доісторичні оборонні споруди. Цецина була фортецею Шипинської землі і неодноразово згадується в договорах, які молдавські воєводи укладали з королями Польщі. Записи з пізніших часів повністю відсутні; у Цецинському лісі відбувалися битви між росіянами та шведами. Тут були зроблені знахідки, такі як знахідки меча (приналежного Тевтонському ордену), інших старожитностей. Розкопки в цій місцевості також мають бути вартими уваги; було б доцільно відкрити якомога більше решток руїн, що залишилися, щоб отримати інформацію про розміри замку та його планування. Також було б бажано зберегти стіни, що залишилися, яким загрожує обвал. У цьому напрямку слід звернутися до магістрату Чернівців. Також було б доцільно розширити розкопки на навколишню місцевість, оскільки частини кладки разом зі слідами свідчать про існування інших оборонних споруд у безпосередній близькості від замку. Будь-які знахідки слід

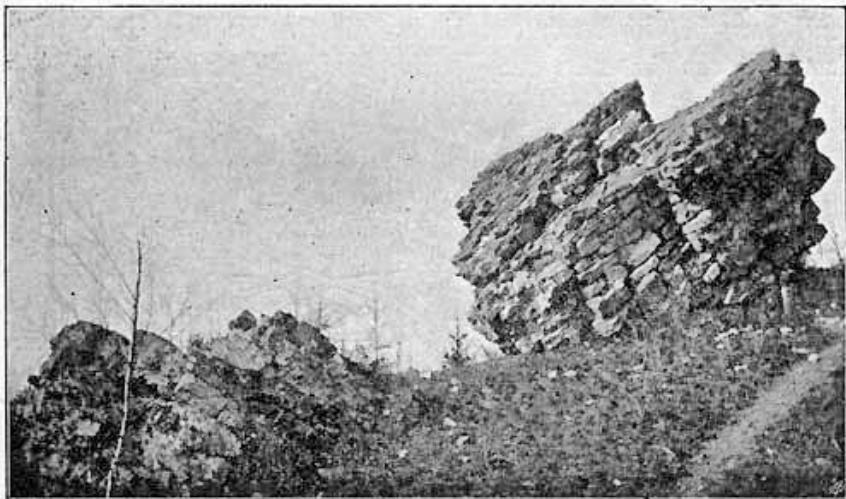

Abb. 7. Überreste der Cecinaburg.

Рис. 1. Залишки Цецинського замку (фото за Р. Ф. Кайндлем).

включити до Регіонального музею Буковини. Вартість цієї роботи не буде особливо високою, але, безумовно, буде дуже корисною для історичних досліджень» (Der Cecina. Czernowitzer Allgemeine Zeitung 3. April 1907. S. 5).

Влітку 1907 р. розпочалася підготовка до археологічних розкопок на горі Цецино. Магістратом Чернівців бул виділено кошти на проведення робіт та створено комітет для проведення розкопок. Керівником робіт став професор Чернівецького університету Володимир Мількович.

У статті «Розкопки на Цецино» часопис «Czernowitzer Zeitung» констатував: «Після того, як магістрат затвердив підготовчий комітет Центральної комісії зі збереження пам'яток мистецтва та історії для початку розкопок на Цецино та виділив перший внесок у розмірі 250 крон, перші роботи під керівництвом професора Імператорського та Королівського університету доктора Мільковича мали розпочатися наприкінці вересня» (Ausgrabungen an Cecina. Czernowitzer Zeitung. 1907. 23. Juli. S. 4).

Докладнішу інформацію про створення комітету та виділення коштів на організацію розкопок подає у публікації «Розкопки на Цецино» «Czernowitzer Allgemeine Zeitung», повідомляючи: «Для проведення розкопок на Цецин було створено комітет, до складу

якого входять: директор бібліотеки Йоганн Полек, радник Клаузер, професор університету доктор Володимир Мількович, професор університету доктор Р. Ф. Кайндль, ротмістр жандармерії Едуард Фішер та Г. Міттельманн. Як повідомлялося раніше, для цього магістратом Чернівців було надано початковий внесок у розмірі 200 крон» (*Die Ausgrabungen am Cecina. Czernowitzer Allgemeine Zeitung* 9. Juni 1907. S. 5).

Вже наступного, 1908 р., професор університету В. Мількович провів розкопки решток Цецинського замку. Про результати досліджень він інформував громадськість у одній із підсумкових статей «Розкопки на Цецино», опублікованій 30 травня 1909 р. в часописі «*Czernowitzer Zeitung*». Зокрема, описуючи хід робіт та розкопані знахідки, вчений констатував: «Влітку 1908 року, з дозволу та за підтримки магістрату крайової столиці Чернівців, я провів розкопки на Цецино. Метою розкопок було, по-перше, визначити, наскільки твердження польського історика XV ст. Длугоша, який повідомляв, що польський король Казимир (помер 1372 р.) збудував замок на Цецино, відповідають правді, а по-друге, вивчити конструкції цього нібито збудованого замку, оскільки укріплені поселення у Східній Європі ще ніким не досліджувалися. Крім того, була надія, що, можливо, там будуть знайдені якісь історично цінні предмети.

Ці розкопки розпочалися 1 червня і, завдяки сприятливій погоді, тривали безперервно протягом усього місяця.

Спочатку я розкопав це місце, де було видно залишки старих фундаментів, і простежив ці фундаменти, наскільки це було можливо.

Під час цих розкопок було виявлено три контрфорси. Слабкий розчин, загальна, досить німецька конструкція вищезгаданих контрфорсів та їхні невеликі розміри свідчили про те, що, по-перше, вони ніяк не могли бути невід'ємними частинами більшого замку, а по-друге, що навіть сумнівно, чи виникли вони взагалі в XIV ст., коли методи будівництва були набагато надійнішими, як ми можемо бачити в інших будівлях Казимира, включаючи залишки замку, який він збудував у Кракові на так званому Вавелі, який нещодавно був виявлений під час реставраційних робіт. Ці фундаменти були, тепер виявлені під час реставраційних робіт. Оскільки фундаментів жодної високої, міцної стіни не було знайдено, виникли сильні сумніви щодо того, чи був там колись побудований замок, і це припущення не тільки підтверджується геологічним складом ґрунту, але навіть виключається з будь-якого сумніву. Вся гора, і власне весь хребет до річки Прут, являє собою піщаний пагорб, і ми вже натрапили

на піщаний ґрунт на глибині приблизно 1 метра на плато. Цей ґрунт настільки пухкий, що пагорб взагалі не зміг би витримати важке навантаження, навіть попри те, що глибша частина пагорба складається з пісковика. Щоб ще більше переконатися, чи був там внутрішній двір замку, і якщо так, то стіна навколо нього, я кілька разів пробив плато перпендикулярно до його осі. Розкопки досягли глибини від 3 до 4 метрів, поки не оголилася недоторкана земля. Однак жодних слідів стіни не було знайдено, що доводить, що гора ніколи не була оточена стіною, хіба що навколишні стіни зсунулися в долину через зсуви.

Оскільки, крім того, не було знайдено жодних слідів будь-яких укріплень чи казематів, таких як ті, що завжди мають бути в замках, довелося зробити висновок, що твердження Длугоша, яке тоді було включено до всіх книг, про те, що король Казимир збудував там замок, є хибним, що воно радше ґрунтується на непорозумінні. Залишки споруди, що досі існує на плато Цецина, з досі видимою ламінарною стіною, відповідають стилю будівництва XIV ст., і подібна ламінарна стіна була також знайдена у вищезгаданому Казимировому замку на Вавелі в Кракові. Але ці залишки походять не від замку, а щонайбільше від вежі діаметром приблизно 20 м.

З усього цього можна зробити лише один висновок: Казимир, король Польщі, збудував на Цецино сторожову вежу для спостереження за кордоном від татар, і всі докази підтверджують це припущення. Цей результат розкопок, навіть якщо частково негативний, не позбавлений значення, оскільки він нарешті розвіює помилку в історіографії, яка століттями зберігалася в книгах. Те, що в цій сторожовій вежі, або як би вона тоді не називалася, у цьому замку, принаймні в часи потреби, розміщувалися невеликі гарнізони, доводять численні кістки різних тварин, знайдені на глибині від 2 до 3 м, яких там їли, зокрема деякі з них оброблювали інструментом, а також деякі срібні монети тощо. Наприклад, одна від воєводи Петру Мушата, інша від короля Угорщини Людовика, обидві з XV ст., потім одна з 1668 р. від короля Польщі Яна Казимира».

Відтак, В. Мількович зазначав, що, проникаючи на плато, ми всюди натрапили на сліди валу, який колись охоплював усю вершину плато та утворював його край». Він датував цю знахідку VIII–XI ст., вказуючи, що «знайдені там черепки товщиною з палець, деякі з яких мають цікавий орнамент, що вказує на Італію та Грецію, і які також відомі нам з доісторичних часів, також доводять, що там мало існувати давнє поселення, городище. Однак, яким народом воно було

побудоване, наразі неможливо визначити. Приблизно за 6-7 метрів по прямій від цього валу знаходився глибокий рів, сліди якого й досі видно з обох боків, а за ним – другий вал, споруда якого ми також часто зустрічаємо в Середньовіччі» (Die Ausgrabungen am Cescina. Czernowitzer Zeitung 30. Mai 1909. S. 5).

У цілому, публікації німецькомовних чернівецьких газет початку ХХ ст. дають цінний матеріал щодо організації та проведення археологічних розвідок на Цецино проф. В. Мільковичем та оприлюднених ним результатів.

Катерина Швець (Чернівці)

Фотодокументи археологічних експедицій радянського часу у фондах Державного архіву Чернівецької області

У Державному архіві Чернівецької області зберігається чимало фотодокументів радянського періоду, в т.ч., які відображають проведення археологічних досліджень на території нашого краю. Зокрема, у фотофондах архіву та особовому фонді видатного археолога Бориса Онисимовича Тимощука (Р-2921) представлено світлини, які ілюструють організацію та хід археологічних експедицій у 1950-70-х роках минулого століття: проведення розкопок, залучення молоді до вказаного процесу, вивчення пам'яток та будні дослідників.

У першій групі фото зображено розкопки в селах Василів Заставнівського та Ставчани Хотинського р-нів під керівництвом Б. Тимощука. На одній зі світлин (рис. 1: 1, ДАЧО, 0-3444) зафіксовано як учасники археологічної експедиції Чернівецького краєзнавчого музею, серед яких і вихованці Чернівецького дитбудинку № 7, під час обідньої перерви відпочивають у таборі на березі Дністра. На іншому фото (рис. 1: 2, ДАЧО, 0-970) учні обласної школи-інтернату у 1958 р. під час розкопок древнього храму у с. Василів. У цій же групі відображені два знімки за 1964 р., на яких зафіксовано розчистку останків епохи бронзи на Гострій Могили (рис. 1: 3, 4, ДАЧО, 0-3851) та екскурсію учнів на розкопки кургану у селі Ставчани (рис. 1: 4, ДАЧО, 0-3755).

Як бачимо, тогочас до археологічних експедицій активно залучалося учнівство та молодь, що можна простежити й на світлинах з особового фонду Тимощука (Р-2921). Так, на першому фото (рис. 1: 5, ДАЧО, 0-3815) юні краєзнавці Старосільської СШ Кіцманського р-ну на розкопках слов'янського поховання ХІІ–ХІІІ ст. до н. е. в 1963 р. в урочищі с. Селище Сокирянського р-ну. На

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Бандрівський Микола Стефанович – доктор історичних наук, старший науковий співробітник відділу археології Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, Голова Археологічної комісії НТШ.

Баюк Віктор Геннадійович – кандидат історичних наук, начальник Волинської археологічної експедиції ДП «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України, директор Адміністрації державного історико-культурного заповідника у місті Луцьку, старший викладач кафедри історії України та археології Волинського національного університету імені Лесі Українки, голова Волинського обласного відділення ВГО «Спілка археологів України».

Білик Михайло – член Археологічної комісії Наукового товариства імені Тараса Шевченка, мистецтвознавець.

Боднарюк Микола Іванович – директор Опришенської ЗОШ I-III ступенів Глибочкої селищної ради, директор Музею археології та етнографії імені Максиміліана Гакмана с. Опришени.

Боян-Гладка Світлана Петрівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології і археології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Вамуш Альона Анатоліївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри викладання суспільно-гуманітарних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Венечук Софія Іллівна – студентка 3 курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Вєтров Денис Олександрович – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу археології кам'яної доби Інститут археології НАН України.

Виногородська Лариса Іванівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу давньоруської та середньовічної археології Інституту археології НАН України.

Возний Ігор Петрович – доктор історичних наук, професор кафедри релігієзнавства і теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Войтович Марія Миколаївна – кандидат історичних наук, наукова співробітниця відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Волошин Корнелій Теофілович – краєзнавець с. Карапчів на Вижниччині.

Волощук Ярослав Павлович – завідувач лабораторії кафедри архітектури, урбаністики та збереження об’єктів ЮНЕСКО Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Горбаненко Сергій Анатолійович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу археології ранніх слов’ян Інституту археології НАН України.

Грига Віктор Вікторович – член Чернівецького регіонального підрозділу Всеукраїнської громадської організації «Спілка археологів України».

Гринюка Богдан Михайлович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу КЗ ЛОР «Адміністрація історико-культурного заповідника «Давній Пліснеськ».

Дергачова Лілія Валентинівна – Dr., PhD, старший науковий співробітник Нумізматичного кабінету Бібліотеки Академії Наук Румунії (Бухарест); Інститут нумізматики та історії грошового обігу Віденського університету (Австрія).

Добрянський Володимир Казимирович – археолог, спелеолог, дослідник старожитностей, фортифікацій і топонімії, Тернопільське відділення Наукового товариства імені Шевченка.

Долженко Юрій Володимирович – молодший науковий співробітник відділу біоархеології Інституту археології НАН України.

Doncheva Stella – Prof. Dr. Habil., PhD, Konstantin Preslavsky University of Shumen, Department of History and Archeology, Bulgaria.

Драгомирецька Оксана Григорівна – завідувачка відділу археології, історії середніх віків та нової історії краю Чернівецького обласного краєзнавчого музею.

Ємчук Володимир Володимирович – начальник відділу охорони і збереження пам’яток архітектури управління охорони культурної спадщини Чернівецької міської ради.

Желага Дмитро Ігорович – молодший науковий співробітник відділу археології енеоліту – бронзової доби Інституту археології НАН України.

Ільків Микола Володимирович – кандидат історичних наук, асистент кафедри всесвітньої історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Ільчишин Зоя Анатоліївна – молодша наукова співробітниця Науково-дослідного центру «Рятівна археологічна служба» Інституту археології НАН України.

Калініченко Віталій Андрійович – кандидат історичних наук, асистент кафедри всесвітньої історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Капуста Андрій Ізидорович – краєзнавець, керівник гуртків Мишковицького ліцею Тернопільського р-ну Тернопільської обл.

Кітар Владислав Сергійович – студент 3 курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Кононенко Олеся Миколаївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу Археологічний музей Інституту археології НАН України.

Конопля Віталій Михайлович – науковий співробітник Відділу історії середніх віків Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Коржик Віталій Павлович – кандидат географічних наук, Буковинське товариство природодослідників.

Кушнір Іванка Борисівна – начальник відділу використання інформації документів Державного архіву Чернівецької області.

Левінзон Євгеній Юрійович – аспірант відділу археології енеоліту – бронзової доби Інституту археології НАН України.

Луценко Роман Миколайович – провідний науковий співробітник Музею історії Десятинної церкви.

Маняк Владислав Олександрович – студент 4 курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мельник Дмитро Валерійович – студент 3 курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мельничук Максим Русланович – МГНО «Дубенський археологічний осередок».

Михайлина Любомир Павлович – доктор історичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Національного заповідника «Києво-Печерська лавра».

Могилов Олександр Дмитрович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу археології раннього залізного віку Інституту археології НАН України.

Мордовін Максим Вікторович – асистент професора, Університет імені Етвеша Лоранда, Науково-археологічний інститут, м. Будапешт.

Мороз Мирослава Леонідівна – головний зберігач фондів Ковельського історичного музею.

Мостовий Дмитро Олександрович – молодший науковий співробітник Науково-дослідного центру «Рятівна археологічна служба» Інституту археології НАН України, аспірант відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Науменко Анна Олександрівна – студентка 2 курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Нечитайло Павло Олександрович – кандидат історичних наук, науковий співробітник ДП «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України.

Остапик Тарас Володимирович – директор з логістики Науково-дослідного центру «Рятівна археологічна служба» Інституту археології НАН України.

Парацій Володимир Михайлович – старший науковий співробітник Бережанського краєзнавчого музею (м. Бережани).

Петегирич Володимир Михайлович – науковий співробітник відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Петраускас Олег Валдасович – кандидат історичних наук, завідувач відділу археології ранніх слов'ян Інституту археології НАН України.

Пивоваров Сергій Володимирович – доктор історичних наук, професор, старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Пилипець Валерія Юрївна – головний спеціаліст відділу дозвільної роботи управління охорони культурної спадщини Чернівецької міської ради, магістрантка кафедри всесвітньої історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Піддубний Ігор Андрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Плескач Олександра Миколаївна – головний спеціаліст відділу охорони і збереження пам'яток архітектури управління охорони культурної спадщини Чернівецької міської ради, магістрантка кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Поп'юк Яна Анатоліївна – кандидат географічних наук, асистент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Прохненко Ігор Анатолійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, етнології та культурології Ужгородського національного університету імені Едуарда Балагурі.

Рідуш Богдан Тарасович – доктор географічних наук, кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Романович Тетяна Іванівна – завідувач відділу охорони пам'яток історії та культури Чернівецького обласного центру з питань культурної спадщини.

Рубанець Микола Васильович – директор Державного архіву Чернівецької області, член ВГО «Спілка археологів України».

Руснак Олександр Валерійович – кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Сайн Денис Сергійович – головний спеціаліст відділу з питань культури і мистецтв, охорони культурної спадщини Управління культури Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації.

Свиридов Андрій Дмитрович – лаборант I категорії відділу античної археології Інституту археології НАН України.

Сивук Софія Олександрівна – лаборант I категорії відділу археології ранніх слов'ян Інституту археології НАН України.

Скорейко Ганна Михайлівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, директор Науково-дослідного Центру Буковинознавства (Чернівці).

Тимофійчук Михайло Михайлович – учитель історії, випускник історичного факультету Чернівецького університету 1981 року.

Ткачук Тарас Михайлович – кандидат історичних наук, завідувач археологічного відділу Національного заповідника «Давній Галич».

Томенчук Богдан Петрович – кандидат історичних наук, професор кафедри етнології та археології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, керівник Галицької археологічної експедиції.

Федорук Андрій Васильович – кандидат історичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу археології, історії середніх віків та нової історії краю Чернівецького обласного краєзнавчого музею.

Хададова Марина Володимирівна – старший викладач кафедри всесвітньої історії факультету історії, права та публічного управління Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Холодницька Наталія Миколаївна – головний зберігач музейних фондів Чернівецького обласного краєзнавчого музею.

Христан Назарій Михайлович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Цугуй Альона Миколаївна – студентка магістратури географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Черненко Олена Євгенівна – кандидат історичних наук, співробітник Варшавського університету.

Чобан Роман Дмитрович – краєзнавець, вчитель географії Джурівського ліцею Снятинської міської ради Івано-Франківської області.

Чолану Лариса Василівна – асистент кафедри славістики, методист Центру української мови і культури Бельцького державного університету імені Алеку Руссо, Республіка Молдова.

Чучко Михайло Костянтинович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Шавранська Роксолана Романівна – студентка магістратури географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Шавранський Василь Федорович – доктор філософії (кандидат географічних наук геогр. н.), інженер-геолог ЧФ ПрАТ «Геотехнічний інститут».

Швець Катерина Олександрівна – головний спеціаліст відділу використання інформації документів Державного архіву Чернівецької області.

Шишкін Руслан Германович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та археології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Шкурідін Олександр Миколайович – член Чернівецького регіонального підрозділу Всеукраїнської громадської організації «Спілка археологів України», член Національної спілки краєзнавців України.

Щепаченко Владислав Ігорович – доктор філософії (PhD), науковий співробітник відділу археології ранніх слов'ян Інституту археології НАН України.

Яковишина Яна Миколаївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Якубина Сергій Іванович – вчитель історії Шебутинського ліцею, член ВГО «Спілка археологів України».

Яценюк Галина Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ:
ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей IX міжнародного наукового семінару

м. Чернівці, 19 грудня 2025 р.

Комп'ютерна верстка – ***В. Калініченко***

*На обкладинці: керамічна плитка княжої доби
з літописного Василева на Дністрі
(розкопки Б. П. Томенчука)*